

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINEGA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Iarna.

A sosit iarna. Gospodarul dela țară după greul muncii de toamnă se retrage ursuz în liniștea patriarhală a colibeii sale, — o lene apăsaătoare se înstăpânește peste satele noastre, doar șezătorile tineretului zburdalnic dacă împrumută o notă mai vioaie acestei atmosfere amorțite. Nu așa la orașe în lumea intelectualilor. După căldurile moleșitoare, după plictiseala de peste vară orașele reinvie. Localurile de convenire sunt mai cercetate, discuții aprinse se încing, preocupările utilitariste se retrag în fața celor de ordin mai ideal. Așa-i iarna. Graiul bizar al vântului de afară și pâlăitul monoton al focului din sobă te predispon spre o altă lume, decât cea a mizeriei zilnice, spre o lume mai senină, lumea impersonală a închipuirii. Tocmai de aceea se cetește mult. Mai ales literatura frumoasă cadrează de minune cu dispoziția creiată de melancolia serilor de iarnă. Autori și editori cunosc slăbiciunea publicului și volume, ce cuprind aurul gândirii și căldura inimii unor condee viguroase ies cu sârguință de sub teascurile tiparului, iar altele se anunță. Reviste și ziare promit primenire în haine și spirit. Vitri-nele și ele se împodobesc cu un vestmânt mai luxos ca de obicei; cărțile prin decorul lor extern par'că ți-ar întinde brațele ademenitor zicându-ți: priviți-ne grațiile, grăbiți și ceteți, desfățați-vă intelectul.

Și în aceste momente mă cuget la modestul »apostol« din cutare sat răsfirat pe o limbă de vale sau pe o culme de deal și mă întreb, oare cum va fi omorînd uritul nopților de iarnă. De asimilat nu s'a asimilat într'atâta, încât să-l satisfacă nepretențioasele exigențe de viață sufletească ale țaranului, iar mediul primitiv nu-i poate întinde distracțiile și avantajele de viață socială ale unui oraș. Ce va fi făcând dară? Cel pătruns de duhul vremii nouă (și nu e tocmai des tipul acesta) își va stămpără setea sufletului cetind și studiind, căci merindea intelectuală câștigată în gimnaz și teologie nu poate servi decât ca fundament, ca cinozură pentru îmbogățirea autodidactă a cunoștințelor. Altul

(și nu e rar tipul) va cheltui scumpa comoară, ce se numește timp cu îndeletniciri indiferente și iarna, acest anotimp propriu unei activități sufletești mai intensive, se va strecură banal. O îngropăciune, un maslu, cercetarea opidului din apropiere dacă-l vor mai smulge din toropeala de toate zilele, din somnolența spirituală. Dar generalizarea cazului, aserțiunea, că preoții nu cetesc ar fi o înzultă, căci cum s'ar susține presa noastră cu micul mănunchiu al celorlalți intelectuali, fără massa mare a preoțimii. Jertfesc ei din greu dinarul pentru literatura ziaristică, dar numai pentru ea. Și e trist fenomenul, că la noi să socotește de suficientă hrană sufletească literatura ziaristică. Cine cetește un ziar se socotește de achitat cu datoriile lui culturale. Da sunt indispensabile ziarele pentru orice om cu pretenții de cultură, pentru că ne țin în curent cu mișcările culturale și ne potențează interesul față de problemele vieții actuale, întrânsele să desfășură istoria prezentului, dânsule aprind scânteele însuflețirii pentru bunurile ideale ale neamului, dar o cultură iutemeiată numai pe ziare e șubredă și superficială. Soliditatea culturii o garantează o altă lectură, lectura operelor de valoare și a revistelor, unde nevoile culturale și sociale ale timpului se tratează mai sistematic, mai cu temeinicie și mai obiectiv. Revistele sunt mai imune de otrava micilor patimi omenești, iar în opere e depusă inima, miera cugetării unui popor. Și în câte case preotești își respiră »Luceafărul« sau »Revista teologică« d. p. razele lor luminoase? În câte case preotești stă pe masă alături de sf. scriptură și scriptura geniului românesc? Și Doamne în ce armonie sublimă s'ar putea împreună aceste două. Ar fi și vremea să se primenească bibliotecile unor preoți de-ai noștri. Lungul șir al protocoalelor sinodale și calendarelor diecezane ar trebui împetriștat cu câte-o floricea din ogorul literaturii naționale mai ales în epoca de față, când bibliotecile de popularizare au luat un avânt așa de înaripat, astăzi, când cărțile sunt de-o efortitate proverbială, când în schimbul câtorva cruceri te poți legăna în muzicalitatea limbei lui Sadoveanu, în duiosia versului lui

Goga, în farmecul divin al poeziei lui Eminescu și altor clasici.

*

Iarna a bătut la porțile noastre, aduce frig, aduce ger, dar înțelegându-i rostul poate aduce înviore și căldură sufletească. O voi seri de iarnă ce minuni a-ți putea săvârși!

Prințul Maximilian.

Prințul Maximilian, fratele regelui Saxoniei, preot și profesor la facultatea teologică din Freiburg (Elveția) a atras atențiunea lumii și mânia curiei papale asupra sa prin articolul său »*Cugetări asupra unirii bisericilor*« publicat în revista »*Roma e l' Oriente*«. Articolul nu l'avem în întregime. Prințul Maximilian și-a format convingerile sale din studiul temeinic a bisericii orientale, și le-a exprimat liber. A venit însă porunca din Roma, și precum ne spun știrile din urmă și-a revocat aserțiunile. Noi știm ce înșamnă aceste revocări. Dreptaceea dăm un extras al articolului, după Neue Freie Presse din Viena.

Prințul își exprimă nedumerirea, că la Roma sub unirea celor două confesiuni înțeleg propriaminte supunerea răsăritenilor absolutismului papal și că în acest senz să și lucră. Biserica romano-catolică n'a fost la început monarhie absolutistică a devenit numai cu încetul, după secolul al optelea, când au început papii să folosească în interesul lor falsificările pseudo-izidoriane. Dacă într'adevăr voesc unirea celor două biserici, atunci trebuie să recunoască constituția cea veche și libertatea răsăritenilor.

Sub Unire — zice prințul — se înțelege învoiala a două părți coordinate. În secolul prim n'a fost biserica monarhie, episcopii își guvernau independent diecezele lor. Episcopi din Roma aveau unele privilegii, suveranitatea însă și-o au din exploatarea decretelor false izidoriane. Suveranitatea aceasta a provocat desbinarea. În zadar să mai așteaptă ca răsăritenii să recunoască autocrația papală. Să li-se admită libertatea de a da papii aceia ce le-a competat în perioada primă și să nu pretindă mai mult dela ei.

Roma trebuie să abzică și să le dea răsăritenilor dreptul necesar de a să conduce ei înșiși. Dacă s'ar pretinde să plătească un episcop răsăritean atâtea mii câte plătește un latin pentru preconizare (întărire) și pentru orice dispensare atuncea s'ar naște suspățiunea că scopul unirii celor două biserici n'ar fi altul decât satisfacerea poștei de mărire și înbogățire.

Răsăritenii s'ar întări în bănuiala aceasta văzând raporturile dintre cei uniți cu Roma. Uniții poartă numai masca răsăritului de fapt însă sunt catolici,

Roma îi tolerează pentru că nici n'au vre-o înflință oarecare în conducerea bisericii.

Revenind la punctele dogmatice — zice prințul — că unirea condiționează unitatea dogmatică. Diferința dogmatică între cele două biserici rezidă numai în unele formule teologice.

Să fie mulțamiți dacă răsăritenii ar admite și pe mai departe desvoltarea bisericii catolice în cadrele acestor formule, întralte însă, să-i lase în credința lor cea veche și să nu pretindă dela ei primirea acestor formule.

În urmă scrie următoarele: Ar fi o lipsă urgentă de o iubire și dreptate mai mare în tractarea cu răsăritenii. Tonul aspru și sumeț al papii Nicolae I îi ofenziv pentru răsăritenii. Bula lui Leo IX a jignit prea tare simțemintele răsăritenilor. În urmă Inocențiu al III a trecut bunurile grecilor în proprietatea latinilor. Le-a alungat episcopii încărungiți înlocuindu-i cu catolici tineri; iar ce privește falsificările atât grecii cât și latinii în apărările lor au falsificat textul sf. părinți și al sinoadelor. Îi de prisos a aminti cu ce dovezi au argumentat latinii suveranitatea papii, purgatorul, transsubstanțiațiunea și alte dogme. Numai dreptatea și iubirea vor aduce rezultat.»

University Library Cluj

Necesitatea de utensilii didactice la predarea învățământului religionar.*)

Predarea învățământului religionar în școlile secundare e de o însemnătate eminentă pentru biserică. Se pregătește și se crește doară în aceste institute viitoarea inteligență. Dacă voim, ca intelectualii nostri să nu fie indiferenți, apatici sau chiar ostili în afaceri bisericesti, atunci e prima datorință a celor chemați, să se îngrijască de creșterea lor corespunzătoare, ca să-și poată aceștia însuși necesara cultură religioasă. Indiferentismul religionar din timpul nostru își are tocmă originea în ignoranța remarcabilă din cercurile celor indiferenți și ostili față de biserică.

Drept aceea e prima noastră datorință de a face învățământul religionar în școlile secundare cât de interesant, atrăgător și intuitiv. Aceasta e însă imposibil fără utensilii didactice, de care lipsă suferă întreaga biserică ortodoxă română.

Întrebuințarea de utensilii didactice e o recerință imperativă din punct de vedere pedagogic. Fiecare institut se îngrijește de atari utensilii pentru fiecare obiect lumesc, numai predarea învățământului religionar încă n'a progresat atât de departe. Și în această privință avem necesitatea atât de mare de ilustrațiuni, harte, diferite modele și altele, cari s'ar întrebuința cu mult succes.

Învățământul religionar se îndreptă în prima linie către inima omului, inobilează simțemintele și-l face pe om virtuos. În această direcțiune l'ar sprijini pe catehet în mod eficace arta religioasă (pictura). Ea edi-

*) Reproducem acest articol din „Păstorul ortodox,” ca printr'ansul să atragem atențiunea catihetilor nostri de a se ocupa cu aceasta importantă problemă catihetică.

fică și înaltă pe privitor. Tablourile religioase ieșite din mâna de artist, sunt un izvor de învățătură bogată și intuitivă: ele fructifică fantazia și sufletul omenesc, efectuează roduri sufletești abundente; din această cauză n'ar avea să lipsească atari tablouri în nici un local, unde se predă religia. Să înțelege, că aici poate fi vorba — nu de originale — ci numai de copii bine executate.

Dacă trecem la predarea învățământului religios ca atare, atunci trebuie să constatăm că neavând catehetul la dispoziție utensiliile necesare, această predare devine sacă și fără interes pentru elevi. Cât ar înlesni însă predarea intuitivă ilustrațiunile potrivite și anume întocmite pentru învățământul religios din istoria sfântă și cea bisericească — sau modele liturgice! E drept, că pentru predarea istoriei sfinte mai există ilustrațiuni, dar aceste întocmite mai mult pentru școli populare, cam patruzeci de ilustrațiuni pentru ambele testamente.

În privința istoriei bisericești n'avem însă nici ilustrațiuni nici harte anume întocmite. Și ce folos ar rezultă pentru elevi, dacă momente mai însemnate din istoria bisericii orientale în general (ca d. e. viața primilor creștini, Constantin cel mare, Iustinian, sinoadele ecumenice, convertirile popoarelor, ce aparțin bisericii orientale etc.) și a bisericii române în special s'ar imagina înaintea ochilor lor prin ilustrațiuni potrivite. Să privim la biserica occidentală și aici vom afla cele mai diferite ilustrațiuni, cari reprezintă momente marcante din istoria ei și chipurile bărbaților mai însemnați din viața ei.

Istoria nu se poate predă fără harte; numai catehetul e condamnat să predea astfel istoria bisericească, deoarece nu posedăm harte, din cari să fie evidentă situația politică-bisericească a diferitelor perioade. Avem deci cea mai mare necesitate de harte anume întocmite pentru istoria bisericească, cari să arate constelația bisericii în diferitele ei faze și astfel să cunoască elevii deplin dezvoltarea ei. Istoria e în biserica noastră un criteriu pentru „apostolicitatea“ ei și prin urmare și pentru „ortodoxie“, posedă deci în sine și un moment apologetic: la mâna istoriei elevii se pot ușor încredința despre îndreptățirea celorlalte confesiuni, de a se numi adevărate biserici a lui Hristos.

La catehetul rom. occ. dela institutul nostru am văzut între utensiliile sale didactice și „ilustrațiuni liturgice“ între cari reprezintă mai multe ss. sacrameente. Așa vedem d. e. pe una „botezul“ unui copil pe altele „hirotonia“: episcopul împărtășește acest dar unui diacon, unui preot sau mai mulți episcopi în ornatele lor hirotonind pe un episcop ș. a. Cât de intuitiv ar explica și întipări atari ilustrațiuni și elevilor nostri respectivele lucrări liturgice; dar ele s'ar putea întrebuința și la învățământul dogmatic despre ss. sacrameente. Pentru liturgică s'ar putea efectul și diferite modele, reprezentând vesminte, acareturi bisericești ș. a.

Întrebuințând catehetul atari utensilii la predarea învățământului religios, acesta ar deveni de tot intuitiv, elevii ar căpăta interes potențat, și-ar întipări pentru viață cele învățate și — ce e lucrul principal — ar căpăta interes pentru afaceri religioase și bisericești și am dobândi o inteligență cu cultură religioasă.

Constatând aceste momente însemnate pentru progresul bisericii noastre ort. române, cred că s. *sînod al României* ar fi în prima linie chemat să se îngrijiască de efectuarea sus indicatelor utensilii didactice, prin cari ar oferi un ajutor însemnat și Ro-

mânilor ortodoxi de peste hotarele regatului, cari s'ar folosi de ele în asemenea mod, precum întrebuințează occidentalii atari utensilii efectuate în diferite țări.

Prof. D-r Orest Tarangul de Valea Uței.
Suceava în Iuli 1910.

Matineele din Arad.

Duminecă s'a ținut al treilea matineu aranjat de Reuniunea femeilor din Arad în sala festivă a seminarului din Arad, după următorul program:

1. a) *Grieg*: Melodia din Pear Gynt

b) Polonaise.

c) *Bredicean*: Preludii executate la pian de d-șoara Livia Vătan.

2. a) *I. Gorun*: Schiță.

b) *O. Goga*: Poezii.

c) *A. Vlăhtă*: Sonete, cetite de d-șoara Florica Bonciu.

3. a) *Muzicescu*: Concert bisericesc duet, cântat de d-șoarele Letiția și Tulia Dimitrescu.

b) *Bredicean*: Doine, cântate de d-șoara Tulia Dimitrescu.

4. a) *Coșbuc*: Carol al IX-lea.

b) *Coșbuc*: Doina recitată de dl I. Giurgiu.

5. a) *Vidu*: Seara mare.

b) *Dima*: Trei păstori, colinde executate de corul teologic.

Arta are darul de a produce seninătate sufletească chiar și în valurile patimilor. O astfel de seninătate au produs și matineele din Arad, cari au întrunit întreagă societatea răsboită în alte afaceri la clipe de repaus sufletec. Concertul bisericesc cântat de domnișoarele Dimitrescu și minunatele colinde cântate de corul seminarial din o sala laterală au umplut atmosfera din sala festivă de duh creștinesc și a adus pe ascultători mai aproape cu sufletul de marele praznic ce-l așteptăm.

Alcoolismul.

În Suedia. Societățile suedeze de abstenență numără la olaltă cam 500.000 de membri, din cari aproape 100.000 în societățile de copii și de tineri. Cele mai mari societăți aveau următoarele cifre de membri pe anul 1909—1910: I. O. G. T., 227.261, din cari 67.596 în lojile tinerimii; Panglica Albastră, 104.995, din cari 12.690 de copii; Ordinul Templierilor, 57.308 din cari 7.396 de copii; Ordinul național al Bunilor Templieri, 43.899, din cari 8.853 de copii; Verdandi, 23.619 (3.332 de copii); Panglica Albă, societate a femeilor abstinente, 6.243 (500 de copii); Societatea liceelor și universităților (S. S. U. H.), 10.889. Pe lângă aceste diferite asociații, care lucrează în toată țara, se mai află în anumite ținuturi și societăți locale sau provinciale, cu mai multe mii de membri. Mai trebuie să se adauge și societățile profesionale de abstenență: slujbașii căilor ferate 4.274 de membri, institutorii, medicii, slujbașii poștelor, vămilor, agenții de poliție, etc. Să nu se uite nici deosebita comunități religioase care cer abținerea desăvârșită membrilor lor, ca metodistii și Oastea Mântuirii, și că celelalte sunt alcătuite în bună parte din abstinente.

Lucrarea la olaltă a antialcoolicilor e organizată parte de adunarea delegaților societăților de abstenență

din Suedia, parte de Uniunea centrală pentru învățământul antialcoolic.

Adunarea reprezentanților cuprinde cele mai mari 7 societăți de abstenență, cari trimet câte un delegat pentru fiecare 25.000 de membri. Adunarea delegaților se strânge cel puțin odată pe an. Ordinea de zi e pregătită și hotărârile sunt aduse la îndeplinire parte de comitet, parte de Biroul de informații al societăților de abstenență și de directorul acestuia. Pentru acoperirea cheltuielilor, adunarea delegaților cere societăților cam două parale de membru pe an; pe lângă aceasta, biroul primește un ajutor dela stat de 8.000 de coroane anual. Biroul dă fără nici o plată sfaturi și deslușiri, privind activitatea antialcoolică, legislația de acum, starea chestiei alcoolice în străinătate, etc.

De Uniunea centrală pentru învățământul antialcoolic se leagă, afară de cele 7 mari societăți antialcoolice pomenite mai sus, societățile învățătorilor și medicilor abstenenți; toate sunt reprezentate printr'un delegat de fiecare 25.000 de membri sau fracțiune din 25.000. Uniunea ține cel puțin două ședințe pe an. Lucrările sunt săvârșite parte de comitet, parte de Biroul central și de directorul ei.

Uniunea centrală are o expoziție statornică de învățământ antialcoolic și pune la cale, fie cursuri anumite pentru învățători, fie cursuri obștești în deosebite părți ale țării. Pentru cheltueli, ea cere aproape 1,50 lei de membru dela societăți și primește 10.000 de coroane dela Stat, în afară de ajutoarele deosebite din partea Statului, a consiliilor județene și comunale pentru cursurile de învățământ antialcoolic.

Situația economică a societăților antialcoolice. Cheltuelile lucrărilor săvârșite de societăți sunt acoperite în bună parte din cotizațiile membrilor, o coroană până la 10, pe an de membru. În câteva societăți, membrii dau cât vor. Cheltuelile societăților celor mari s'au urcat în 1909 la următoarele țifre:

I. O. G. T., 72.280 de coroane Panglica Albastră 18.035; Ordinul Templierilor 23.797; Ordinul național al Bunilor Templieri 26.190; Verdandi 16.404. Budgetul adunării reprezentanților pe 1910 e de 11.472 de coroane, acela al Biroului de informații de 9.000, al asociației centrale pentru învățământ de 86.076 de coroane. În aceste sume nu sunt cuprinse cheltuelile locale.

Ajutorul Statului luat din veniturile pe alcool se împarte între azilurile de alcoolici și activitatea de educare populară a societăților antialcoolice, cu toate că nu ajunge activitatea antialcoolică specială a societăților.

În 1909, această tantiemă a fost 176.750 de coroane, din care 58.000 cursurilor pentru învățători, 50.000 azilurilor de băutori și 750 Biroului internațional contra alcoolismului din Lausanne. Budgetul pe 1910 al acestor venituri e de 206.850 de coroane, în care se cuprind 20.000 de coroane puse la dispoziția Stăpânirii.

Activitatea antialcoolică și partidele politice. În ce privește partidele politice, dreapta moderată e pentru activitatea antialcoolică pe calea educației, pe când liberalii și socialiștii au hotărît să sprijine opțiunea locală pe temeiul votului universal în comune. În 1910, a doua Cameră a fost în întregime de părere să se oprească băuturile îmbătătoare.

Din a doua Cameră fac parte: 90 de membri ai societăților de abstenență sau deputați abstenenți. Apoi mai sunt 50 de deputați cari votează cu ei în chestiile antialcoolice. Grupul antialcoolic din Riksdag cuprinde 140 de membri din cari doi fac parte din întâia Ca-

meră, în care numai ei sunt abstenenți. Din cei 90 de abstenenți din a doua Cameră, 47 fac parte din partidul liberal, 27 din cel socialist și 16 aparțin dreptei. Cu prilejul alegerilor din anul acesta de reprezentanți provinciali cari, la rândul lor, numesc pe membrii întâii Camere, au ieșit 407 abstenenți la 1.217 deputați. Mai mult încă, 228 alți reprezentanți au făgăduit să sprijine activitatea antialcoolică, așa că 52,1% din membrii reprezentanții provinciale sunt prieteni ai mișcării antialcoolice. Fiecare partid are următoarea proporție de antialcoolici: membrii dreptei, 18,5%; liberalii, 92,5%; socialiștii, 97%.

Activitatea antialcoolică și presa. Ziarele suedeze, cu foarte puține excepții, văd cu ochi buni lupta antialcoolică, mai ales cele liberale și socialiste.

Mai bine de 100 din cele 250 de ziare politice câte numără Suedia, sunt scrise de abstenenți și sprijină pe față mișcarea antialcoolică. Mai mult încă, 25 de ziare nu primesc nici un anunț în legătură cu băuturile spirituoase. Mai bine de jumătate din ziarele politice suedeze sunt pe față împotriva negoțului de alcool. Această purtare a presei face să se înțeleagă izbânda cunoscutului.

Referendum privind prohibirea, care a avut loc din octombrie până în decembrie 1909. Populația Suediei care e de 5.400.000 de locuitori cuprinde cam 62%, adică 3.400.000 oameni în vârstă de mai mult de 18 ani. Au votat, din populația adultă, pentru prohibire 1.900.000 de oameni, adică mai bine de 55% din întregul ei. Au votat împotriva: numai 16.000 de oameni, adică mai puțin de 0,5%. Ceilalți n'au fost nici de o părere, nici de cealaltă, ori n'au avut prilejul să ia parte la votare.

Vinderea băuturilor spirituoase s'a făcut, în 1909, cum se arată mai la vale: Rachiul s'a vândut cu litrul pentru acasă în 343 de prăvălii la țară și în 278 în orașe. Ca să se bea pe loc, s'a vândut în 72 de prăvălii la țară (din care 27 hanuri și 10 cluburi) și în 557 în orașe (din care 82 cluburi). Ca să se bea pe loc, la țară în 635 de hanuri și ospătării, și în 148 de alte localuri, adică peste tot 783, și la orașe în 539 de prăvălii.

Pe lângă acestea, un număr oarecare de cărciumi aveau dreptul să vândă, pentru acasă ori ca să se bea pe loc, numai vin.

Pe scurt, în 1910 se aflau 1440 de prăvălii la țară și 6963 la orașe, peste tot 8.403, în care băuturile alcoolice, de un fel sau de un altul, puteau fi vândute fie pentru acasă, fie ca să se bea pe loc. Să mai adăugăm drepturile de vânzare temporară date pentru puțină vreme, în anumite zile ale anului.

Consumarea băuturilor spirituoase în cei 30 ani din urmă dovedește o scădere a consumării rachiului și o sporire în ce privește berea.

Consumarea rachiului eră: în 1855—1860 9 litri pe cap anual în 1876—1880 10·11 litri pe cap anual în 1886—1890 7·13 litri pe cap anual, în 1896—1900 8·04 litri pe cap anual, în 1906—1909 6 litri pe cap anual.

Consumarea berei eră: în 1851—1860 10·5 litri pe cap anual, în 1861—1870 11 litri pe cap anual în 1871—1880 16·8 litri pe cap anual, în 1881—1890 21·8 litri pe cap anual, în 1891—1900 30·5 litre pe cap anual, în 1906—1907 27·7 litri pe cap anual, în 1908—1909 24·31 litri pe cap anual.

Consumarea berei ca și a rachiului, a scăzut puțin în cei din urmă patru ani. A vinului e de tot neînsemnată, cam de 0·6 litru pe cap anual și abia s'a schimbat în cei 20 de ani din urmă.

Impozitul pe băuturi spirtoase. Fabricarea ca și vinderea rachiului sunt supuse la deosebite impozite. Taxa de fabricare trece întregă în Casa Statului. Drepturile de vânzare, ca și câștigul nett pe rachiul vândut cu litrul sunt date comunelor, administrației provinciale și societăților de utilitate publică.

Fabricarea berei e lovită de un impozit anumit, pe malț, impozit care intră în Casa Statului; fabricarea ponciului aduce și ea venituri tot Statului. Aceste impozite au adus în 1907 următoarele sume:

Impozit pe fabricarea rachiului 23.791.880. Impozit pe malț 3.041.413. Impozit pe ponciu 1.558.538 Drepturi de intrare pe băuturile spirtoase. 5.352.955 Total 33.744.786.

Din 1902 impozitul pe malț a fost îndoit și astăzi aduce 6 milioane de coroane. Drepturile de vânzare s'au ridicat la 13.647.170 de coroane, din care 7.681.839 pentru comunele urbane, 1.640.778 pentru comunele rurale, 2.461.472 pentru administrația provincială și 1.831.866 pentru societățile de utilitate publică.

Legislația cu privire la băuturile spirtoase. Legi deosebite regulează negoțul cu rachiul și cel cu vin și bere.

Vânzarea rachiului, numai în cantitate de cel puțin 240 litri, nu se poate face decât prin societățile datoare să aibă în vedere interesul moralității (sistemul Goethemburg). Societatea din Bolag își dă tot câștigul comunității. Ea poate da, în schimbul arenzii, o parte din licențele ei la particulari, neguțatori privați sau restauratori.

Comunele au în deobște dreptul să hotărască dacă negoțul cu rachiul e îngăduit sau nu în cuprinsul lor. În anumite împrejurări autoritățile pot liberă împunericii timporare, de obicei negoțul cu vin și cu bere, cât privește consumarea pe loc, atârând de învoirea autorităților comunale.

Hotelurile au dreptul să servească bere, odată cu mâncarea, călătorilor.

Lupta împotriva antialcoolului în Suedia se duce cu prohibirea ca țintă ultimă și cu autonomia comună deplină (veto local) ca formă trecătoare. Pentru ajungerea acestui scop, adică o țară fără nici o băutură spirtoasă, e nevoie ca Statul și comunele să fie scăpate de înruierea economică a dărilor de pe băuturi. Această chestiune e supusă acum cercetărilor unei comisii regale. O altă comisie va fi numită ca să studieze cum s'ar putea săvârși prohibirea.

Antialcoolicii suedezi lucrează acum cu o râvnă improspătată la luminarea publicului și în deosebi a tinerelor generații cu privire la înșănătatea igienică și socială a chestiunii alcoolului; prin întrebuițarea și a uneia și a celeilalte metode, și educatoare și legislativă, ne apropiem iute de ziua în care Suedia va fi scăpată de alcool.

(Traducere din l. franceză de S. R.)

(Antialcoolul)

Alexis Björkman

Colecta

eparhiei Aradului pentru nefericiții din comitatul Caraș-Severin.

Chistag 11.70 cor., Gruin 30 cor., Sarafola 78.20 cor., Aciuța 7.70 cor., Seliște 12.80 cor., Sâmbăteni 36.56 cor., Tornea 4.56 cor., Halmațiu 75.20 cor., Bazoș 66.12 cor., Bulza 3 cor., Igris 113 cor., Ravna 4.22 cor., Sziklás 14 cor.,

Nădlac 500 cor., Chesinț 37.26 cor., Semlac 20 cor., Chisetu 56.40 cor., Lapușnic 7.40 cor., Cheriu 4 cor.

CRONICA.

Examen de cvalificațiune învățătorească. Mercuri s'au ținut la institutul pedagogic din Arad examenul de cvalificațiune învățătorească la care d-șoara Eugenia Fașie, cvalificată la preparandia ursulinelor din Oradea-mare a făcut cu succes examenul de întregire și pentru școalele confesionale, mai departe au obținut diplomă de învățator, Ioan Costan, Iosif Bulzan și Vasilie Dolga. S'a sporit dar contingentul învățătorilor cu patru învățatori cvalificați.

Nu li trebuie religione. Francmazonii au raportat o nouă biruință asupra bisericii. Precum se știe îi genă că în chestionarul procedurii judecătorești civile să cerea dela partidă și mărturisirea, că de ce religione este la pertractarea noului proiect pentru procedura judecătorească, s'au folosit de ocaziune, ca să șteargă din procedura cea nouă chestionarul religionei și le-a succes în casa de jos. Marți sau pertractat acel proiect și în casa de sus, unde cu unanimitate de voturi s'a primit propunerea, ca partida să nu-și spună religionea. La această ședință a luat parte P. S. nostru episcop Ioan I. Papp și episcopul gr. cat. al Lugojului, votând ambii alătura cu înaltul cler romano-catolic împotriva propunerei vătămătoare pentru biserică. Onoare celor ce și-au făcut datoria creștinească.

Furt în biserici. Simțământul religios al unor indivizi a decăzut atât de adânc, încât nici sfințenia bisericilor nu mai e cruțată de lăcomia sacrilegilor. Din Vad, com. Făgăraș ni-se scrie, că în noaptea de 9 nov. niște hoți, necunoscuți încă, au intrat în biserică și cu o săcură luată din curtea unui om din vecinătatea bisericii, au spart dulapul epitropiei și au cules toți banii — vr-o 40—50 coroane, adunate din disc și din vinderea luminărilor. — Tot asemenea și la biserica gr. or. din Făgăraș s'a constatat un furt, al treilea de vr-o doi ani încoace. S'a găsit zilele trecute dulapul epitropiei spart și banii de argint, coroanele și florinii, în suma de 20—25 coroane — ca'n palmă. Adecă galant hoț, nu s'a împovărat cu mărunțiș.

Curs de cântări bisericești în Brad. Domnul Mihail Stoia, preot și instructor de cântări la gimnaziul din Brad, deschide și în anul acesta un curs de cântări bisericești în Brad, care se începe la 1 Dec. și se termină la 30 Aprilie. Feciorii de țărani talentați, cari doresc a se face cântăreți de strană, vor fi instruați gratuit. Avis special în parohii nu se face.

O sectă împotriva căsătoriei. Ziare din Boemia vestesc, că în apropiere de Hohenau s'a format o nouă sectă. Membrii acestei secte se rețin dela ori ce beutură spirtoasă, nu fumează deloc, se feresc de sexul feminin și consideră căsătoria ca păcat. Intrunirile lor se țin în pădurile ținutului amintit.

Repausul în sărbători. În Anglia, pe care Napoleon cel mare a numit-o țara negustorilor, patronii^a au personalului de serviciu un repaus cu mult mai lung decât în alte țări, Funcționarii comerciali și ori ce calfe primesc vacanțe de vară; Sâmbătă după amiază nu se lucrează; la Paști patru zile ține repausul (în Vinerea mare, Sâmbăta Dumineca și Lunia Paștilor). În anul acesta conziderând, că la apuseni Crăciunul cade pe zi de Duminecă, băncile și prăvăliile mai mari vor ține repaus patru zile după olaltă, începând de Sâmbăta până inclusive Marți.

P. S. Episcopul Caransebeșului în Timișoara. Prea sfinția sa a fost în Timișoara unde a făcut vizite la notabilitățile bisericești militare și civile din Timișoara.

Judecătoria de femei. În San-Francisco (America) zilele acestea a avut întâiele pertractări cea dintâi judecătoria de femei. Această judecătoria are menirea de a împăca și de a face dreptate numai chiar între cei căsătoriți, adică între bărbat și nevestă. La întâia pertractare s'a desbătut pâra unei femei despărțite, împotriva fostului ei bărbat, de oare-ce acesta nu prea voia să-i deie ei la timp sumele de bani pe care fusese de mai nainte, la procesul de divorț, judecat a le da nevestei de care s'a despărțit. Femeile judecătoria s'au năpustit asupra bărbatului, care era singurul bărbat în toată judecătoria. L'au făcut pe bietul om să plătească îndată banii încă înainte, pentru nevestă, apoi președintele, o fată zdravănă cu ochii negri ca cărbunele, încrunțându-se, ca să arete mai serioasă când a rostit judecata, a vorbit peste 2 ore despre bărbați, dovedindu-se din răspuseri, împotriva lor.

Concursul „Societății pentru fond de teatru“. „Societatea pentru fond de teatru român“ face un pas înainte spre scopul ce-l urmărește, dând câteva premii și ajutoare, în sumă totală de 1000 cor., din fondul Dr. I. Mihu: 1) pentru piese originale, 2) pentru colecțiuni de muzică populară și 3) pentru compoziții muzicale originale cu motive românești. La acest concurs, cu termenul de 31 iunie 1911, se admit lucrări publicate în 1909, 1910 și 1911, — precum și lucrări inedite. Toate lucrările se vor trimite d-lui Dr. Iosif Blaga, profesor în Brașov. Cu ajutorul acestor premii mișcarea noastră artistică e încurajată binișor, și nădăjduim că în curând nu vor lipsi nici lucrările bune, vrednice de premiat și de răspândit.

Dela „Asociațiune“. Biblioteca populară. Apropiindu-se termenul când „Biblioteca populară a Asociațiunii“ trebuie să apară, rugăm pe toți domnii cari au primit liste de abonament să binevoiască a le înapoiă la adresa: „Asociațiunea“, Sibiu (Nagyszeben), Str. Șaguna Nr. 6, împreună cu sumele încassate. E în interesul abonaților ca listele de abonament să fie înapoiate cât mai curând, ca expediția să se poată face la vreme și în bună rânduială. Ceice doresc să se mai înscrie membri ajutători ai „Asociațiunii“ sunt rugați a cere liste de abonament, pe cari biroul central le trimite oricui. Aducem totodată la cunoștința tuturor, că Nr. 1 din „Biblioteca populară a Asociațiunii“ s'a pus sub tipar și că până la sfârșitul lui decembrie va fi gata. Numărul prim va cuprinde povestirea originii neamului românesc de Dr. Ioan Lupăș. Biblioteca va avea o copertă specială, lucrată de pictorul nostru Gheorghe Russu. Textul broșurii de asemenea va fi ilustrat. Expediția primului număr se va face îndată după primirea listelor de abonament. Rugăm deci încă odată pe toți ceice au asemenea liste să grăbească cu înapoierea lor, ca expediția să nu sufere întârziere. Biroul „Asociațiunii“.

Cronică bibliografică.

me
Aparut: *Informații literare și culturale 1903—1910* de Octavian C. Tăslăuan. Editura W. Krafft, Sibiu. Prețul unui volum: 2 coroane (2 Lei 50 bani). Volumul cuprinde: Figuri literare și culturale, articole despre artă, despre chestiuni culturale dela noi și din străinătate și dări de seamă despre o parte a literaturii românești din ultimul deceniu. Remarcăm îndeosebi figurile literare și culturale, pe urmă studiul despre Tolstoi care, după cât știm, în românește tra-

tează pentru prima oară mai pe larg viața și activitatea acestui cugetător al imperiului rusesc. Volumul e de 350 de pagini și se vinde cu prețul de 2 cor. Se poate comanda dela toate librăriile.

Poșta redacției.

Correspondent. Văzuși de ce necuviințe sunt capabili cei dela R. P.? Al sfinției tale este acum cuvântul pentru că noi, precum am spus-o nu vrem să ne facem de lucru cu oameni cari nu observă bunăcuviința în discuțiuni și sug din degete bănueli. Păr'că noi nu le-am spus la timpul său, deschis, părerea noastră despre organizație?

Concurs.

Să publică din nou concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Buntești** cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele beneficiu: 1. În bani gata 400 coroane. 2. În naturali 404 cor. 32 fil., și anume: 8 cubule bucate mixte, 8□ stângeni de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, dela 115 case câte o porțiune de fân, un fuior și o iție de fasole; uzufructul alor 4 holde catastrale de pământ și stolele cantorale.

Pentru întregirea salariului la 1000 cor. s'a făcut pașii necesari.

Cei desteri de a înființa și conduce cor vocal sunt preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta recursul în termen leal adresat comitetului parohial pe calea Prea Onoratului oficiu ppresbiteral din Vașcău (Vaskoh) și până la termen se vor prezenta la sfta biserică pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Adrian P. Deseanu* protopop.

—□—

1—3

În urma dispozițiunei Ven. Consistor Nr. 6278/910 să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiilor **Selageni** și **Susani** cu filia **Nădăbești**, ambele de **clasa III** cu termen de **30 de zile dela prima publicare**, pe lângă următoarele venite și condițiuni:

1. În **Selageni** a) uzufructul unui intravilan cu casă parohială și supraedificate, b) 16 jugh catastr. pământ extravilan parte arător parte fânaț, c) birul legal, (una măsură cucuruz sfărmat ori 2 coroane bani:) d) Stolele legale, e) întregirea legal dela stat.

2. În **Susani** (parohie matră:) a.) Casa parohială cu supraedificate economice și intravilan; b) 16 jugh. pământ extravilan parohial cu drept de pășunat, c) Birul legal, d) Stolele legale, e) Întregirea legală dela stat. Din filia **Nădăbești**: 1. Uzufructul unui intravilan, 2. Birul legal și 3. Ștolele legale.

Dela recurenți să recere să aibă ecalificațiunea prescrisă pentru parohia respectivă la care va competă.

Alesul la ori care din aceste parohii va avea să supoarte dările publice după sesia și intravilanul beneficiind observându-se totodată că aleșii vor fi obligați a provedea catehizarea în școalele confes. ort. din loc fără alta remunerație dela parohie ori dieceză.

Doritorii îndreptățiți de a ocupa vreuna din aceste parohii să avizează ca petițiile lor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial respectiv, să le înainteze P. O. oficiu ppresbiteral în Buteni (Buttyin) având dânsii cu stricta observarea a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta în vre-o dumi-

neacă ori sărbătoare în sânta biserică cutare, spre a-și arătă desteritatea oratorică și rituală.

Comitetele parohiale concernente.

Cu consenzul și în conțelegere cu: *Iuliu Bodea* adm. ppresbit.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de preot din parohia de **cl. II. Sabolci**, protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta pe baza aprobării Ven. Consistor de sub Nr. 2145, B. 1910, să publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios: „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Casă parohială cu supraedificatele necesare. 2. Sesiune parohială constatătoare din 16 jughere catastrale, pământ arător și fânaș. 3. Birul și stolele uzuatate, anume: botez 80 fil. înmormântare mare 10 cor. dela săraci 6 cor. îngropăciune mică 2 cor. sfeștanie 40 fil. 4. Intregirea dotației dela stat, după evalueația alesului.

Doritorii de-a ocupa această parohie, sunt avizați ca rugările de concurs, ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Sabolci, să le înainteze oficiului protopresbiterat în M-Telegd în termen legal, iar dâșii cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, să se prezinte în sânta biserică din Sabolci, pentru a-și arătă desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

Ioan Mangra

președintele com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezbiter.

Gavril Iovan

not. comit. par.

—□—

3—3

La ordinul Venerabilului Consistor diecezan din Oradea-mare Nrul 2214/B se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de **clasa a II Băița** cu termen de alegere **30 de zile** dela prima apariție în organul oficial.

Emolumentele sunt: Locuință corespunzătoare, chiria unei chilii: 72 coroane, stolele uzitate și congruă 1291 coroane 78 fileri.

Recurenții cu evalueațiune completă vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subșearnă recursul ajustat conform normelor în vigoare subșcrisului oficiu protopopesce în Vașcău (Vaskoh) și a să prezentă în sânta biserică din Băița pentru a-și arătă desteritatea în cant, tipic și oratoric.

Comitetul parohiei în conțelegere cu:

Adrian P. Deseanu,
protopresbiter.

—□—

3—3

Pe baza ord. Ven. Consist. de dto 18 noemvrie (1 dec.) a. c. Nrul 6818/910, prin aceasta se escrie **concurs din oficiu**, pentru îndeplinirea capelaniei temporate de **clasa a III. sistemizată** pe lângă veteranul paroh Virgil Gruescu din **Sălciva**, protopopiatul Lipovei, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Jumătate din sesiunea parohială. — 2. Jumătate din birul preoțesc și stolele legale. — 3. Cvota din ajutorul de stat pentru capelani.

Alegândul capelan, va avea să se îngrijiască de locuință, să supoarte sarcinile publice după venitul beneficiat, se implinească toate funcțiunile în și afară de biserică, și să catehizeze la școala noastră confesională, fără a așteptă alta remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt datori, a-și înainteza recursesele ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului parohial din Selciva, P. O. Oficiu protopresbiterat din Lipova (Lippa) având pe lângă stricta observare a §-lui 20 din Reg. pentru parohii, a-se prezentă în sfta biserică gr.-or. rom. din Selciva,

în cutarea Duminecă ori sărbătoare, spre a-și arătă desteritatea în cele rituale.

Lipova, 21 noemvrie 4 dec. 1910.

Ioan Cimponeriu,
adm. protop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățator vacant la școala noastră confesională din **Șiștaroveț**, protopopiatul Lipovei, prin aceasta să escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salar fundamental 1000 cor.

2. Cvincvenalele prescise de lege.

3. De cortel pentru învățator se va îngriji comuna bisericescă.

4. Pentru conferință 20 cor.

5. Pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. — De încălzitul și curățirea salei de învățământ, se va îngriji comuna bisericescă.

Alegândul învățator va avea a instrua elevii în cântările bis. a conduce strana și a conduce elevii în Dumineci și sărbători în sft. biserică, fără alta remunerațiune.

Recursele ajustate conform dispozițiunilor regulamentare, adresate comitetului parohial din Șiștaroveț, se vor înainteza Prea O. Oficiu protopopesce în Lipova (Lippa) până la termenul legal, având a-se prezentă în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfta bis. din Șiștaroveț, spre a-și arătă desteritatea în cele caut.

Conducătorii de cor vor fi preferiți și vor primi dela comuna bis. separat o remunerațiune pentru conducere și instruire

Șiștaroveți, 1 dec. 1410.

Moise Suricesan,
preș. com. par.

Vasilie Moldovan,
notar.

În conțelegere cu mine: *Ioan Cimponeriu*, adm. prot.

—□—

3—3

Devenind vacantă stațiunea învățătorească din **Buzad**, protopresb. Lipovei, cu aceasta se escrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în org. oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emolumente.

1. În bani gata 1000 cor. 2. Locuință în natură, cu grădină de legumi, în preț de 120 cor. 3. Pentru conferință 20 cor. și pentru scripturistică 10 cor. 4. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil. Cvincvenalele se vor cere dela stat.

De curățenia locuinței învățătorilor pe din lăuntru și pe din afară, se va îngriji alegândul învățator iar de încălzitul și curățitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericescă.

Alegândul învățator va avea să provadă cantoratul în și afară de sft. bis. și se instrueze elevii în cântările bisericesti, și să conducă elevii în Dumineci și sărbători în sft. biserică fără alta remunerațiune.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătoreșce, vor avea a-și înainteza recursesele lor, ajustate conform Regulamentului și adresate comitetului par. gr.-or. rom. din Buzad — M. O. Oficiu ppresece în Lipova, (Lippa) până la termenul indicat, având a-se prezentă în acest timp în sfta bis. spre a-și arătă desteritatea în cele cantorale.

Buzad, 30 oct. 12 noemvrie 1910.

Vasilie Spân,
președinte.

Nicolae Nedin,
notar.

În conțelegere cu mine: *Ioan Cimponeriu*, adm. prot.

—□—

3—3

Cea mai mare firmă românească din Ungaria

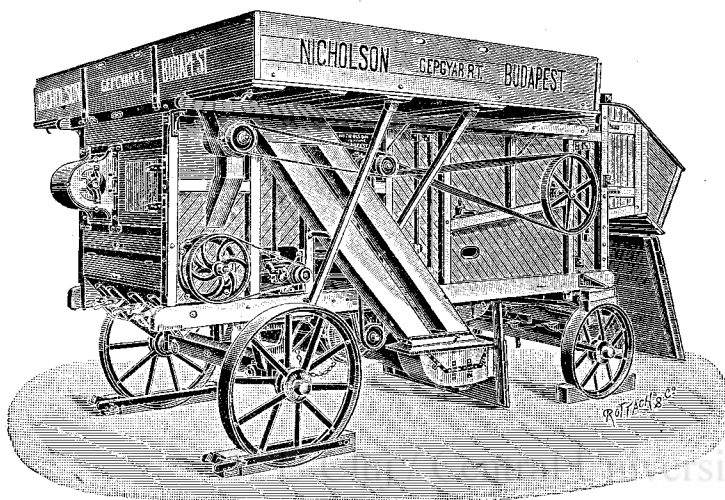
Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

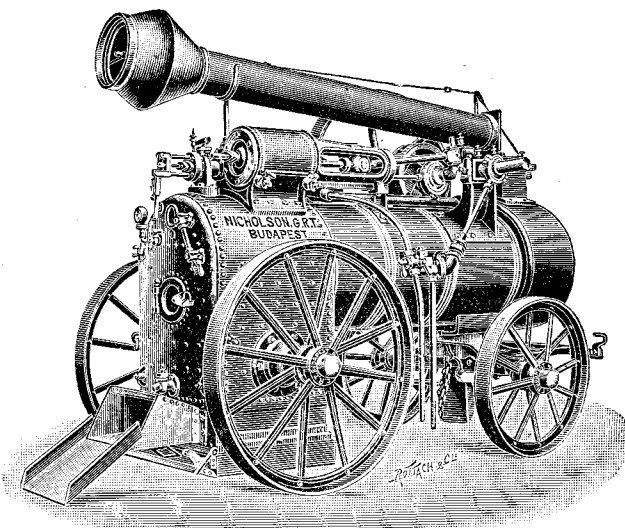
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume :

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Mașini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. Articli de specialitate. Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu uneltele trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

1-52

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.